

CALVIN SYNOD HERALD

Official Organ of The Calvin Synod – United Church of Christ   Founded in 1900

AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUSOK LAPJA

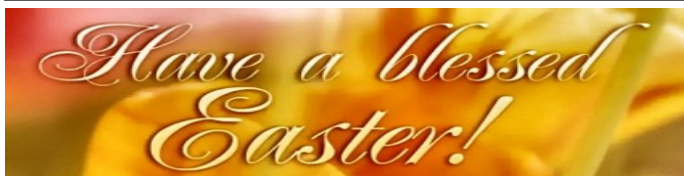
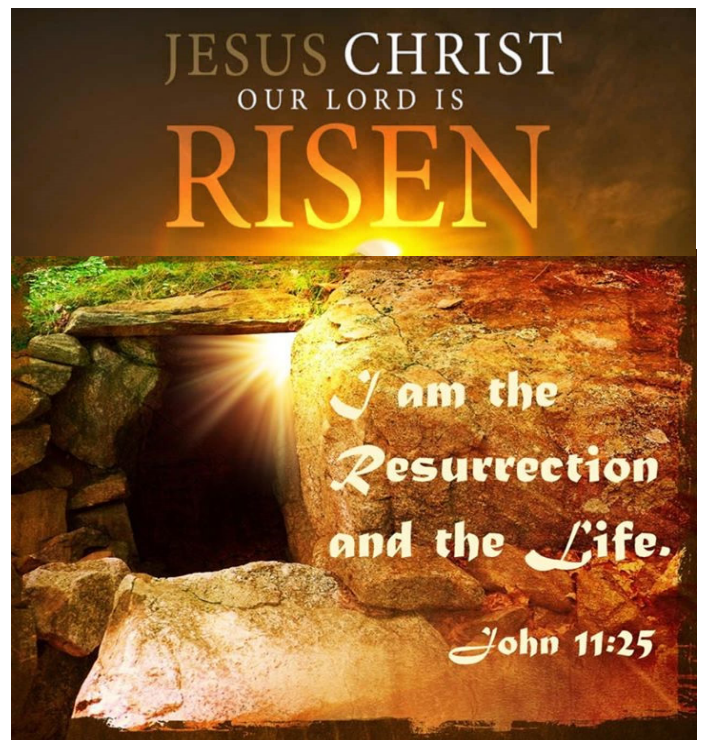
VOL.CXXV.

MARCH – APRIL 2024

NO. 3–4

IN THIS ISSUE

The Risen Christ Brings Peace –Rt. Rev. Dr. Csaba Krasznai.....	2
A Palm Sunday Celebration –Rev. Stefan M. Torok.....	4
Calvin Synod School Fund –Gabriella Nadas.....	6
OBITUARY, Rev. Dr. Sandor Meszaros.....	8
7 Statements From the Cross –Billy Graham †.....	8
A feltámadott Jézus békességet hoz –Ft. dr. Krasznai Csaba.....	10
Taníts minket imádkozni! 1. rész –Nt. dr. László Imre.....	11
„Itt van misszióm, nem kell Indiáig mennem” Nt. Endrei Ferenc élete –Antal-Ferencz Ildikó.....	13
Calvin Synod Homeland and Overseas Mission.	17
Hirdetések:	
GBU District 3000.....	18
Bethlen Communities.....	19
William Penn Association.....	20

CALVIN SYNOD HERALD

Official Organ of The Calvin Synod - United Church of Christ Founded in 1900

AMERIKAI MAGYAR
REFORMÁTUSOK LAPJA

Volume CXXV.

MARCH – APRIL 2024

NO.3-4

Official Organ of the Calvin Synod
United Church of Christ – Founded in 1900

CALVIN SYNOD HERALD (ISSN 0161-6900)
is published bi-monthly
\$15.00/year for individual subscriptions;
\$10.00/year for groups.

Please make checks payable to the Calvin Synod Herald

Editor in Chief: Rt. Rev. Dr. Csaba G. Krasznai, Bishop
14530 Alexander Road • Walton Hills, OH 44146
Tel.: 440-786-7272 ext.13 • Email: calvinsynod1939@gmail.com

Co-Editor: Rev. Stefan M. Torok
94 N. James Street • Woodbridge, NJ 07095-2919
Tel.: 732-634-1751 • Email: revtorok@comcast.net
Interim Hungarian Editor: Rev. Stefan M. Torok

Newsletters prepared by:
Beata Krasznai
Email: calvinsynod1939@gmail.com

Newsletters printed by:
Novex Systems LLC
216-351-4444

Periodicals postage paid at Cuyahoga Falls, OH:
CALVIN SYNOD HERALD
14530 Alexander Road,
Walton Hills, OH 44146

Manuscripts and photographs are not preserved or returned
Send all correspondence to the Editor.
The views and opinions of the writers are their own and do not
necessarily represent the position of the magazine or
Calvin Synod.

CALVIN SYNOD HEADQUARTERS:
Rt. Rev. Dr. Csaba G. Krasznai
14530 Alexander Road • Walton Hills, OH 44146
Tel.: 440-786-7272 ext.13
Email: calvinsynod1939@gmail.com

OFFICIAL COMMUNICATIONS

Pastoral Vacancy Announcements:
Hungarian Reformed Church, Passaic, NJ
Calvin Reformed Church, Norwalk, CT
Please contact the Bishop's office

The proper procedure is for all interested ministers to
send their completed PROFILE (as provided by the United
Church of Christ) to the Bishop's office:

Rt. Rev. Dr. Csaba G. Krasznai
14530 Alexander Road
Walton Hills, OH 44146

Tel.: 440-786-7272 ext.13 • calvinsynod1939@gmail.com

The Risen Christ Brings Peace Easter

Scripture reading: Luke 24:36-49

Text: “While they were still talking about this, Jesus himself stood among them and said to them, ‘Peace be with you’” (Luke 24:36 NIV).

Dear Calvin Synod Congregations,
Dear Brothers and Sisters in the Risen Christ,

There is war in Ukraine, there is war in Israel. It is hard to believe for many of us that in the 21st century there are still wars taking place. We cannot state it with full confidence that there is peace around us, which may create fear and anxiety in many people. How should we celebrate then securely and in peace?

“Peace be with you”, says the Risen Lord Jesus Christ. The Hebrew expression *Shalom* is translated “peace”. This is how Jesus greeted His disciples after His resurrection when He appeared to them. This greeting means way more than we would think. *Shalom* has a broad meaning. This term includes the spiritual, mental, and physical well-being, internal harmony, security despite worries, trustworthiness, faithful relationships, wholeness, welfare, agreement, unity, success, all the blessings that we may experience in the different areas of life. This one word, *Shalom*, peace includes all these good. *Shalom* is all that our human hearts long for. So, this is how the Risen Lord greeted His disciples who were together in an upper room behind locked doors. Jesus, however, did not just greet them with this word out of courtesy, but out of reason and purpose.

Why were the disciples behind locked doors? Because they were afraid of the Jewish leaders. They were afraid of being found by the religious leaders and then they would also die that horrible death like their Lord and Master. Moreover, there were also those who were disappointed, sad, and hopeless. They lost their Master whom they thought and were so confident that He would redeem the people of Israel as King and Messiah. However, it was the third day that Christ was crucified, and His body was in the tomb. They still did not understand what Jesus meant when He told them three times that He will be killed, but three days later he will rise from the dead (Mark 9:31).

Exactly in such a situation, in this time of hopelessness and despair appears the One who can

bring hope and deliverance, and greets them with these words: *“Peace be with you”*. The downhearted disciples needed Jesus Christ’s peaceful words and moreover His presence, because true peace comes only from the Lord’s presence and the personal relationship with Him.

We may experience this relief when we realize and accept what Jesus had done for us and we begin to walk with Him. I am persuaded that we all need, especially nowadays, Christ’s presence that brings peace.

Long ago a man sought the perfect picture of peace. Not finding one that satisfied, he announced a contest to produce this masterpiece. The challenge stirred the imagination of artists everywhere, and paintings arrived from far and wide. Finally, the great day of revelation arrived. The judges uncovered one peaceful scene after another, while the viewers clapped and cheered.

The tensions grew. Only two pictures remained veiled. As a judge pulled the cover from one, a hush fell over the crowd. A mirror-smooth lake reflected lacy, green birches under the soft blush of the evening sky. Along the grassy shore, a flock of sheep grazed undisturbed. Surely this was the winner.

The man with the vision uncovered the second painting himself, and the crowd gasped in surprise. Could this be peace? A tumultuous waterfall cascaded down a rocky precipice; the crowd could almost feel its cold, penetrating spray. Stormy-grey clouds threatened to explode with lightning, wind and rain. In the midst of the thundering noises and bitter chill, a spindly tree clung to the rocks at the edge of the falls. One of its branches reached out in front of the torrential waters as if foolishly seeking to experience its full power.

A little bird had built a nest in the elbow of that branch. Content and undisturbed in her stormy surroundings, she rested on her eggs. With her eyes closed and her wings ready to cover her little ones, she manifested peace that transcends all earthly turmoil.¹

This is a wonderful divine peace that this bird symbolizes in stormy circumstances. The world can be troubled, but we may have God’s peace in our hearts. He puts all our worries upon His shoulders and makes us free and peaceful. His peace is perfect, free of all fear. The heavenly Father gives us this peace, and He only asks us to obey.

Continued on Page 4

Continued from Page 3

Jesus Christ is the source of peace who brought us full life, healing, and redemption. He conquered death by His resurrection and brought forgiveness and life. If anyone accepts His sacrifice and begins to walk with Him, on the way of life, then they will be partakers of His grace by the work of the Holy Spirit.

On this Easter I invite you my dear brother and sister to enter into the peaceful presence of Jesus Christ where you may receive healing, deliverance, and full life. Amen.

Rt. Rev. Dr. Csaba Krasznai

Source:

¹Berit Kjos, *A Wardrobe from the King*, Victor Books, 1988, pp.45-46, <http://www.sermonillustrations.com/a-z/p/peace.htm>

A Palm Sunday Celebration

Palm Sunday, marks the historical triumphal entrance of Jesus Christ into Jerusalem. Palms Sunday is the day that marks the beginning of the last week of our Lord here on earth. As you read the Bible, Needless to say, that at this point in time, Jesus was very well known. His

reputation and ministry had a great impact in the world back then, and that is why the people poured out into the streets to receive Him on this day. The people poured out to receive the one that they saw as the Messiah, but something happened that that changed the minds and opinion of these people who had gone to receive Him so joyfully. *What happened? And, why did it happen?* These are the questions that we will be exploring today.

The first thing that we see here is that there was a multitude of people in Jerusalem that had come for the celebration. To, what celebration? The celebration was the “Passover.” It refers to the fact in the Old

Testament that God “passed over” the houses of the Jews when he was slaying the firstborn of Egypt. Therefore, this date marks the birth of the Jewish nation as they were liberated from the enslavement of the Pharaoh, and were made servants of God. It is for this same reason that God ordered that this date be observed as a day of celebration, as we find in Exodus 12:14-17.

As we can see here, this celebration was something, and continues to be something up until today, that is very special to the Jewish people. It was and continues to be a time of family gatherings, great feasts, prayers and much more. In Israel the Passover even today is a seven day holiday, and the first and last day are celebrated with a grand festival.

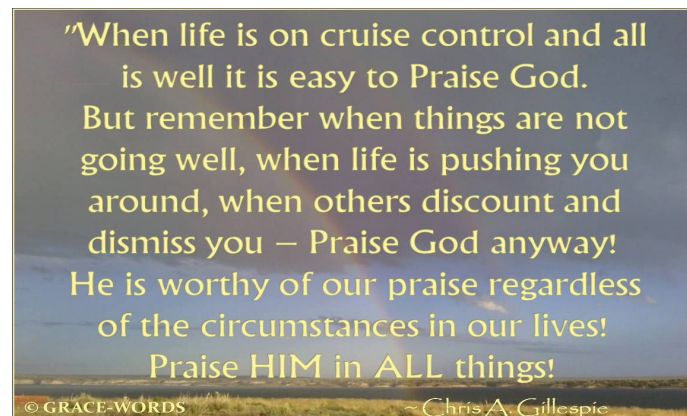
With this brief description of the Passover meaning, let’s now return to Palm Sunday. As we can all see, these people had a joyful spirit, but unfortunately this condition was something temporary. The reason why it was something temporary is because the harsh reality was that they were not free. These people were under the dominion of the Rome who governed them with an iron hand. Rome imposed tariffs and taxes on them, and very strings restrictions; and crucifixions (the favorite method of execution by the Empire) was something that has become a common occurrence.

It is for these reasons and many others that the Jewish people were anxious for the Messiah to arrive. The people were anxiously waiting for the king to arrive who would free them from the suffering that they were experiencing, and when Jesus rode into Jerusalem riding a colt, and due to his reputation, these people all saw it as a prophesy coming true. The people saw it as the prophet had said in Zachariah 9:9 when we read, *“Rejoice greatly, O daughter of Zion; shout, O daughter of Jerusalem: behold, thy King cometh unto thee: he is just, and having salvation; lowly, and riding upon an ass, and upon a colt the foal of an ass.”* As I said, they were anxiously waiting for this prophesy to come true, they were anxiously waiting for the arrival of the king who would defeat the Rome. Due to all of this they were fairly convinced that He, Jesus would fulfill the prophesy, and that they would finally be free.

Another description of the joy that existed in the hearth of these people is found in Matthew 21:8-9 when we read, *“And a very great multitude spread their garments in the way; others cut down branches from the trees, and strewed them in the way. And the multitudes that went before, and that followed, cried, saying, Hosanna to the son of David: Blessed is he that cometh in the name of the Lord; Hosanna in the highest.”* This multitude was praising Jesus and they were lifting up their voices in joyful celebration, *but most important of all*, they were lifting up their hearts to Him. They were doing this because they felt in their hearts that in Jesus the Messiah had arrived. This is exactly what happened with these people. What happened –you ask? This man named Jesus in whom they had deposited their faith, did not try to unite the people and leaders of the different communities but in fact has divided the people. This man who would be the next king according to prophecy did not say that He would lift the tariffs and taxes that they now paid Rome. Instead, He told them to pay it. Jesus saith unto them, *“Render therefore unto Caesar the things which are Caesar’s; and unto God the things that are God’s.”* Instead He uncovered their sin and wicked ways for all to see. Jesus did everything that they did not expect; Jesus did everything that they did not want. This is why their praises were silenced and the joy they felt in their heart turned to anger.

Yes, it is very easy to praise and worship God when the circumstances appear totally favorable. It is very easy to maintain the joy in our heart when Christ glorifies Himself and the obstacles in our life are vanquished. But, what happens when things don’t go our way? What happens when the circumstances do not appear so favorable, and we experience difficulties? What happens when God just won’t act the way we want Him to act, or expect Him to act? If we are honest with ourselves, all of us here will admit that the joy in our heart simply dissipates, and praising and worshiping God becomes something difficult to do.

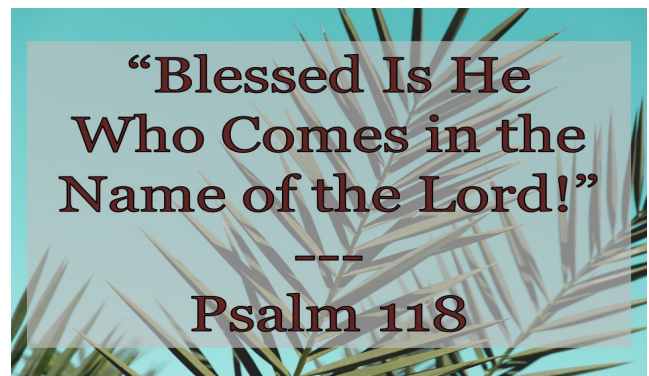

This is what happened to these people, and still happens today. These people wanted something specific, they wanted to be liberated from the Roman oppression. But because they focused only in what they wanted, because they only focused on the circumstances that surrounded them, they failed to see that the King of Kings and the Lord of Lords had in fact arrived in Jerusalem. Because God did not act the way that they were expecting and wanted, they failed to see, and these people to this day fail to see, that He was in fact opening the doors to the kingdom of God. Because God did not act or performed the way that they expected, they failed to understand, and to this day do not understand, that He came to give them eternal life. They wanted to be liberated from the Rome’s oppression, but God’s plan was much, much more.

God wanted to liberate them from the dominion of Satan. Because Jesus did not act the way that they expected, everything that they had learned, everything that they had witnessed, everything that they had heard, all of the miracles, all of the signs, everything but everything, was as if it had all been erased. They failed to realize that the prophecy had been fulfilled, and that the King of King and Lord of Lords had arrived in Jerusalem. They failed to understand all of this because their sight was focused on their earthy needs and wants, and not in the will of God. And the question is, do we continue lifting up our hands, and raising our voice in joyful celebration saying, *Hosanna in the highest?* Or, do we allow that the same things that stopped these people from seeing His true nature stop us? Do we allow anything to kill the joy that knowing Him can bring us? Do we allow our way of thinking or our expectations to distance us from God?

Let us lift up our heart to Him right now, and surrender our life to Him. Let us shout out with a joyful voice now, *“Blessed is He that comes in the name of the Lord.”*

Rev. Stefan M. Torok

Continued on Page 6

Continued from Page 5

The Jelly Bean Prayer

RED

is for the blood he gave,

GREEN

is for the grass he made.

YELLOW

is for the sun so bright,

ORANGE

is for the edge of the night.

BLACK

is for the sins we made,

WHITE

is for the grace he gave.

PURPLE

is for his hour of sorrow,

PINK

is for our new tomorrow.

*An egg full of jelly beans, colorful and sweet,
is a prayer, is a promise, is a special treat.*

*May the joy of Christ's Resurrection fill
your heart and bless your life.*

-UNKNOWN

CALVIN SYNOD SCHOOL FUND January 2024 newsletter

Dear Donors!

The roster of the students assigned to the 2023-24 school year who benefited from your donation have arrived. I will write to each of our donors separately letting them know the names of assigned students. We expect assigned students to write thank you letters to those who support them.

Financial report:

We are grateful to all our supporters. \$129,500.00 was transferred to Transylvania:

\$93,000 for Kolozsvár, of which \$25,000 is waiting to be distributed, \$3,000 to maintain the school, \$2,000 to support the parents' group, \$63,000 for the symbolic godparent campaign.

\$9,000 to Székelyudvarhely for school maintenance and student support

\$12,000 to support needy students in Marosvásárhely and to help the 3 excellent students of the year

\$15,000 went to Nagyenyed as a separate donation for the purchase of a school car
\$500 for Nagyenyed student support.

In addition, there is a Foundation in the Gábor Bethlen Collegiate in Nagyenyed, which was founded decades ago by one of our donors, the interest of which helps 3 students in a teacher training course.

A sincere thank you from retired principal Árpád Székely, from Kolozsvár: "Starting in January, the cost of food became very expensive. The daily food cost \$15, which includes breakfast, lunch and dinner. This is what the boarders get. In day care, there are only young students with whom the kindergarten teachers stay until 5 p.m., because their parents are working and there is no one to take care of the children, or there is no one to take them home at noon. These children receive lunch, which the parents pay for, except for when there are problems: for example, many siblings, half-orphans, parents who do not have a job, etc. Kindergarten teachers recommend whom we should support, or the parents ask for help. From the fifth grade upwards, the class teachers make recommendations at the parents' request. There are no boarding students in grades V-VIII, and they receive one lunch. We pay for all of this from the Calvin Synod mission fund. Many people asked for support. So far, 76 very needy students have eaten from the money left over from last year. Not much left for next year. But this is it. There are still over 100 students in the boarding house. Unfortunately, the companies in the vocational school do not keep their promises and are late with the promised scholarship. The state hasn't paid them since November either. The situation is quite frustrating. Anyway, everyone is trying to cope with problems. The students are grateful, they were looking forward to your help. (Every year I personally send an amount to Árpád Székely, which he gives to a needy former student or current student who needs help during the year.) I thank you very much for the amount intended for me, but I have undertaken to support one of the students of the collapsed dormitory in Székelyudvarhely, who was taken in by the Reformed Church's Collegiate there. Zsolt Tőkés, took them in, because most of them lost everything. I was happy that I can support the 10th-grade daughter of a family of 5 children, and by chance, her father was our student. We are grateful to all our donors for their support."

"As an addition, I would like to note that some of the donations are reserved for the next school year to cover student expenses."

The wall of the dormitory of the Tamási Áron Roman Catholic High School (which is right next to the Székelyudvarhelyi Reformed Church's School) collapsed on December 19. The cave in seems to have been caused by recent trench digging for drainage, but this has not yet been fully proven. Four victims were hurt in the tragedy, two students died.

Let me share the words of Zsolt Tőkés, principal of the Székelyudvarhely Reformed Church's Collegiate:

“Press publicity is not my forte. In retrospect, I tend to think about why we didn't record every event and situation in the history of our school. Now the world would see where we started and where we are today. We didn't do what we did to be praised, but because according to the Word, “He who could do good and does not do it, it is his sin.” Jacob 4:17 and according to the signs, God was pleased with our work, because His Providence was with us. The most obvious proof of this is that he assigned our dear supporters to us so we could update our school. Back to the original topic, we did not appear in the news by name. The tragedy happened around four o'clock in the afternoon. Everyone, just as they were (in polo shirts, shorts, pajamas) ran out of the building into the cold. They called me right away and asked me to be admitted the students into our lobby.

Of course, I made arrangements right away and we brought everyone into the cafeteria. The kitchen staff served hot tea and food, and our own boarders brought them clothes and blankets. Many people were crying and in shock. We offered them accommodation, just like the other schools, but in the end by evening everyone was taken home. It was the most natural thing to welcome them after what they had been through. The students didn't have to come back until the new year, after the vacation. The incident had a great impact on our students, they were panicking wondering about whether our dormitory would collapse? The next day we went to church with them to pray together. I have never seen them so quiet and disciplined. The joint prayer and my short speech apparently calmed their spirits. The dormitory of the Tamási Áron High School became unusable and children were distributed among the other schools. We accepted 12 girls, which was the limit that we could accommodate. The worst thing about the whole tragedy is that it could have been avoided. It was all due to human error. They are looking for a scapegoat, but that does not bring back the two lost lives. Even so, it was a miracle, because if the collapse had happened at night...it's better not to think about what could have happened. The story left its mark on the

life of the city and the holidays. It was depressed, without a spectacular celebrations. As always, life goes on. We will all continue to do what is right. We think fondly of our donors and thank you for your concern!”
Zsolt Tőkés

The collapsed dormitory of the Tamási Áron Roman Catholic High School, Székelyudvarhely

For my part, the unity of the people of Transylvania, helping each other, when they themselves need help is very heartwarming. I am grateful to our sponsors for helping the students of the Collegiates. And a sincere thank you to the Calvin Synod for designating this as their mission.

Sincerely,
Gabriella Nádas

Fotó:

Székelyudvarhelyi Helyi Rendőrség

Forrás:

<https://szekelyhon.ro/aktualis/falomlas-es-porfelho-n-az-udvarhelyi-mentes-első-pillanatai>

Calvin Synod School Fund

For the last more than 30 years the Calvin Synod School Fund has been actively supporting the Reformed Church's schools in Transylvania, Romania through its mission. What a success this has been! Contributions were made to the building fund of the 200 year old school in Kolozsvár. The school gym in Székelyudvarhely was totally rebuilt and refurbished. Contributions were made to the schools of social work in Kolozsvár and Marosvásárhely. A fund was established in Nagyenyed for teacher in service programs and for a stipend for 3 students studying at the teacher's college. The „Godparent” program in Kolozsvár has helped over a thousand students. The Calvin Synod mission work has surpassed 2 million dollars in donations! It has been a mission of true Christian love and understanding generated by ties

Continued on Page 8

Continued from Page 7

that run deep between the Hungarians in the Diaspora and those in Transylvania.

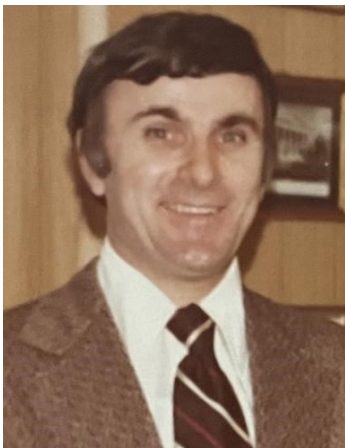
The Calvin Synod Conference of the United Church of Christ wish to express their sincere gratitude to Gabriella Nadas for the fruitful and blessed work, and also to the donors for their generous support and contributions in the past decades.

We invite you to become part of the Calvin Synod School Fund Mission. Inquiries can be made at kuni.nadas@gmail.com or by writing and sending donations to:

Gabriella Nadas
Coordinator
Calvin Synod School Fund
P.O. Box 36141, Canton, OH 44735

OBITUARY

Rev. Dr. Sandor Meszaros
July 20, 1934 ~ December 31, 2023 (age 89)

his final breath.

Rev. Sandor was a man of profound faith, whose love knew no bounds. He was a cherished husband to his loving wife, Dr. Iren Meszaros, a guiding star to his son Csandor A. Meszaros and his dear wife Theresa, and a doting grandfather to his three beloved grandchildren. He was also a brother to Matilda Weis and her husband Zoltan.

For many years, Rev. Sandor dedicated his life to ministry with a gentle hand and a joyous heart. His service as a longtime pastor of the former Grace Community UCC, Fountain Hill, was marked by his faith-filled teachings and his tireless commitment to spreading the love of God. He walked in the footsteps of Christ, always ready to lend a helping hand and offer a word of comfort to those in need.

Loving, kind, and faith-filled are the words that paint the truest picture of Rev. Sandor. His

Rev. Dr. Sandor Meszaros was called home by our Heavenly Father on Sunday, December 31, 2023, at the age of 89. Born on the 20th of July 1934, in Budapest, Hungary, Sandor was the beloved son of the late Sandor and Matilda (Toth) Meszaros. It was in the peaceful town of Bethlehem, that he took

presence was a sanctuary of warmth, his smile a symbol of the joy he found in his Savior, and his words a wellspring of wisdom and solace. He was a pillar in his community, a steadfast believer in the power of grace, and a living example of the Gospel he so passionately preached.

Services will be private and at the convenience of the family. Sandor's arrangements have been entrusted to the Cantelmi Funeral Home, Fountain Hill.

Source:

Obituary published on Legacy.com by Cantelmi Funeral Home - Fountain Hill on Jan. 3, 2024.

<https://www.legacy.com/us/obituaries/name/sandor-meszaros-obituary?id=54000782>

7 Statements From the Cross

By Billy Graham

Jesus said very little the day of His crucifixion when He willingly suffered and died for our sins. But the words God the Son chose during those six hours were powerful. Billy Graham once explored seven of those Biblically recorded statements during a 1985 sermon in Hartford, Connecticut:

“My God, My God, why have you forsaken me?”

Reference: Matthew 27:46, Mark 15:34

What it means: Bystanders thought Jesus was calling for Elijah, the Old Testament prophet, from the cross. But really this comment is a callback to Psalm 22.

In this Psalm, David recognizes the holiness of God, just as Jesus is doing from the cross. “God cannot even look upon evil,” Graham explained in his 1985 sermon. “In that terrible moment ... He was lonely, forsaken by His friends, and then a shadow comes for the first time since eternity began between God the Father and God the Son because God cannot look upon sin. In that moment [God] was laying your sins and mine on Christ. And Christ was suffering for us. In that mysterious moment, He was made to be sin for us Who knew no sin.”

Why it matters: During his 33 years on earth, Jesus had never known sin. He never told a lie or had an evil thought. “All of a sudden, all of that filth and dirt from your life and my life descended on Him and none of us will ever understand the mystery of that moment,” Graham said. “No theologian can explain it

to my satisfaction at least. It was God's great love for you that allowed His Son to take that suffering."

"I thirst."

Reference: John 19:28

What it means: This was a fulfillment of Psalm 69:20-21, where David says, "Scorn has broken my heart and has left me helpless; I looked for sympathy but there was none, for comforters but I found none. They put gall in my food and gave me vinegar for my thirst."

Why it matters: Jesus was thirsty, but once He tasted the wine mingled with gall, He wouldn't drink it. Why? "Because it would have been a sedative," Graham offered. "It would have taken away from of the suffering, and He was there to take all the suffering in absolute consciousness. For you. And for me."

"Father forgive them. They don't know what they do."

Reference: Luke 23:34

What it means: Soldiers nailed Jesus to the cross and then gambled over His garments. People yelled and leaders scoffed. Still, Jesus looked on the people with compassion. Graham said, "72,000 angels pulled their swords, ready to come rescue Him. [But] Jesus said, 'No. I'm doing it because I love them.'"

Why it matters: God's original plan in the Garden of Eden didn't require a rescue. "But we deliberately rebelled against God," Graham said. "And God would not be God. He wouldn't be just and righteous and holy if He came along and patted us on the back and said, 'You're forgiven.' We had to die for our own sins or somebody who was qualified had to die for us. That person that was qualified was Jesus Christ, and He volunteered to do it. He died in our place."

"Behold this woman. Woman, behold thy son."

Reference: John 19:26-27

What it means: Mary, the mother of Jesus, stood near the cross with John, a friend and disciple of Jesus. "From that hour on, John, His friend and His disciple, took care of His mother," Graham said.

Why it matters: Culturally, Jesus fulfilled his obligation to care for His mother after His passing. This statement also supports the idea that "Religion that is pure and undefiled before God the Father is this: to visit orphans and widows in their affliction" (James 1:27). Graham further pointed out, "Jesus Christ on the cross was the cure for all our human severed and ailing relationships."

"Truly, I tell you, today you will be with me in paradise."

Reference: Luke 23:43

What it means: Jesus hung on the cross between two thieves. After hours of mocking and

jeering, one thief started to notice something different about Jesus. He rebuked the other thief and then asked Jesus to remember him when He came into His kingdom. Jesus said He would.

Why it matters: The forgiveness and the mercy of God is so far beyond our comprehension that we can hardly talk about it, Graham said. "Yes that thief is going to be in heaven, and you're going to see him. Jesus took him by the death of the cross. Two thieves. Which are you? Which cross are you on? The one that's rejecting or neglecting or even making fun? Or are you the one that receives and accepts?"

"It is finished."

Reference: John 19:28

What it means: God gave Jesus a job to do, and that was to die on the cross. "He's the only man ever born to die," Graham said. "That was why He came. We wonder why He didn't feed everybody and heal everybody. He could have done it. That would have healed some bodies and fed some people that were hungry. And he did that out of compassion. But His real work was the cross and that's why the cross is so important because there you're dealing with eternity."

Why it matters: Every single person has a decision to make regarding Jesus. "You see, the body is going to go to the grave, but your soul, your spirit—that part of you that lives forever—is going to live on and on and on and on and on," Graham said. "Where is it going to spend eternity? Heaven or Hell? It will be decided by the cross, what you do about the cross. From the cross He's asking you to repent of sin and receive Him as Lord and Savior"

"Father, into your hands, I commit my spirit."

Reference: Luke 23:46

What it means: Jesus said these words with a strong voice as He willingly died on the cross. "He gave up His spirit to God the Father and in saying this He conferred upon every one of us the possibility of the gift of eternal life," Graham said.

Why it matters: It cannot be stressed enough—nobody killed Jesus. He died willingly, offering Himself up as our only rescue from eternal separation from God. Graham continued, "We were lost. Confused without purpose and meaning in life, no assurance of a future life, and Jesus from the cross reached out by death and rescued us and we say to Him today, Lord and Savior. Are you sure He's your Lord and your Savior?"

***Would you accept Jesus Christ today
as your Lord and Savior?***

Source:

<https://billygraham.org/story/7-statements-from-the-cross/>

AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUSOK LAPJA

A Kálvin Egyházkerület
hivatalos lapja

CALVIN
SYNOD HERALD

Alapítva
1900-ban

125. évfolyam

2024. MÁRCIUS – ÁPRILIS

3–4. szám

A feltámadott Jézus békességet hoz Húsvét ünnepe

Lekció: Lukács 24:36-49

Textus: „Miközben ezekről beszélgettek, maga Jézus állt meg közöttük, és így köszöntötte őket: ‘Békesség nektek!’” (Lukács 24:36)

Kedves Kálvin Egyházkerület Gyülekezetei!
Kedves Testvéreim a Feltámadott Úr Krisztusban!

Háború dúl Ukrajnában, háború dúl Izraelben. Sokunk számára annyira elképzelhetetlen mindez a XXI. században. Mindent lehet mondani, csak azt nem, hogy békesség és nyugalom lenne ebben a világban, mely jogosan kelt félelmet és aggodalmat sokakban. Hogyan ünnepeljük, hogyan legyünk így nyugodtan, békességben?

„Békesség nektek!” –mondja a feltámadott Úr Jézus Krisztus. A héber „shalom” kifejezés, magyarra fordítva: *békesség* –mellyel Jézus köszöntötte tanítványait, miután megjelent nekik feltámadását követően–, igen sok jelentéssel bír. A „shalom” kifejezés magában foglalja a szellemi, lelki és fizikai jólétet, a belső harmóniát, a biztonságérzetet, a megbízhatóságot, a hűséges kapcsolatokat, az egyetértést, az egységet, a sikert, és minden áldást, amit megtapasztalunk az élet különböző területein. Minderre mindannyiunknak szüksége van, erre vágyik a szívünk, a bensőnk. Mindezt a jót ez az egyetlen kifejezés, hogy *békesség*, „shalom” magába foglalja. Így köszöntötte a feltámadott Úr a tanítványokat. Jézus azonban nemcsak udvariasságból, hanem okkal és céllal köszönti így a követőit feltámadása után, akik egy nagy emeleti teremben voltak bezárkózva.

Miért voltak bezárkózva? Azért, mert féltek.

Féltek attól, hogy a nép vezetői őket is megtalálják és akkor ugyanolyan szörnyű kínhalált kell halniuk, mint Uruk és Mesterük. Sőt voltak olyanok is, akik kiábrándultak, szomorúak és reményvesztettek voltak. Hiszen elvesztették Mesterüket, akiről azt gondolták és oly nagy meggyőződéssel hitték, hogy Ő váltja meg Izrael népét, mint Király és Messiás. Azonban már a harmadik nap telt el attól, hogy Jézust keresztre feszítették és a sírban volt. Ekkor még nem értették, mit jelentett mindaz, amiről Jézus háromszor is szólt nekik, hogy halálra adják, de harmadnap feltámad (Márk 9:31).

Pontosan ebben a helyzetben, a reménytelenség és a kétségek idején jelenik meg az, aki reményt és szabadulást tud hozni, és így köszönti őket: „*Békesség nektek!*” Az elcsüggedt tanítványoknak Jézus Krisztus békességet hozó szavaira és legfőképpen jelenlétére volt szükségük akkor és ott, mert az igazi békesség egyedül és csakis az Úr jelenlétéből és a vele való személyes kapcsolatból fakad.

Ezt a felszabadulást élhetjük át akkor, amikor megértjük és elfogadjuk, hogy mit tett Jézus értünk, és vele kezdjük el járni az életutunkat. Meg vagyok győződve arról, hogy mindannyiunknak szüksége van Krisztus békességet hozó jelenlétére.

Egy festőt egyszer arra kértek, rajzolja le a békességet. A feladat egyszerűnek látszott, s ő nyomban neki is látott. Rajzolt tengert, széltől mentesen, rajta egy hajót, mely állt csöndesen. Utasa mind lusta álomba merült, s a kép összegyűrve a szemétre került. Nem békesség volt a papíron, hanem szélcsend és unalom. Aztán újabb rajzba kezdett, s egy szundító öreg bácsit festett. De békességet nem ábrázolt ez sem, nekiállt hát, hogy tovább keressen. Rajzolt virágot, csöndes téli tájat, békésen legelésző birkanyáját.

A papírkosár lassan tele lett, s közben be is esteledett. Ám az este sem volt békés, messziről hallatszott a mennydörgés. Vihar közeledett, az ég rengett, a festő az ablaknál töprengett. Nézte a szélben

sodródó leveleket, a villámokat, mik átjárták az eget. A ház előtti tölgy recsegve hajlongott, kövér esőcseppek verték az ablakot. A festő nem tudta, tovább hogyan legyen, Istent kérte hát, hogy csodát tegyen.

Tekintete ekkor ismét a fára esett, s ott meglátta, amit egész nap keresett. A fa egyik vastag benső ágán, úgy a fának szíve táján, a viharról szinte mit sem sejtve, ült egy madár, fejét szárnya alá rejtve. Nyugodtan aludt, miközben zengett az ég. Ez hát az igazi békesség.

- Uram, te megmutattad békességedet! - szólt a festő, és nem tévedett.

Csodálatos isteni békesség ez, mit a viharban alvó madár jelképez. A világ legyen bármily nyugtalan, ha szívünkben Isten békessége van. Ő minden gondot vállára vesz, s bennünket szabaddá, békéssé tesz. Az Ő békessége tökéletes, minden félelemtől mentes. Nekünk szánja ezt a békességet, s tőlünk csak egyet kér: engedelmességet.¹

BÉKESSÉGET találhatsz a viharaidban KRISZTUSSAL

Jézus Krisztus a békesség forrása, aki elhozta számunkra a teljes életet, a gyógyulást, a szabadulást. Feltámadása által legyőzte a halált, bűnbocsánatot és életet hozott számunkra. Ha valaki elfogadja Jézus értünk hozott áldozatát és elkezdli Ővele járni élete útját, akkor részese lesz az általa kínált kegyelemnek, a Szentlélek munkája által.

Ezen a húsvéti ünnepen arra hívlak kedves testvérem, hogy fogadd el Jézus Krisztus békességet adó jelenlétét, ahol gyógyulást, szabadulást, és benne teljes életet kaphatsz. Ámen.

Ft. dr. Krasznai Csaba

Forrás:

¹<https://blog.poet.hu/MKKlaramagyarversek/sek-gusztav-a-bekesseg>

Taníts minket imádkozni!

1. De miért is imádkozom?

Keresztyén hívő életünk legnagyobb titkára, és erőnk forrására keressük a választ a következő írásokban. Valaki egyszer azt mondta, hogy „*az imádság a lélek lélegzetvétele.*” És igaza volt, mert nem lehet élni imádság nélkül. Most először arra a kérdésre próbáljunk felelni, hogy mi is a tulajdonképpeni *célja* az imáinknak? Sok válasz létezik, de ezek közül talán csak egy a jó. Mert imádkozhatok azért, hogy megnyugtathassam önmagam, hiszen lám, beszédes viszonyban vagyok a Jó Istennel... Aztán lehet a célom valaminek az elérése, főként valami olyannak, amihez érzem azt, hogy isteni beavatkozás kellene hozzá...

Folytatás a 12. oldalon

Folytatás a 11. oldalról

Jézus Krisztusnak nagyon fontos célja volt az, hogy az övéi igenis tudjanak imádkozni. Mert Ő maga is ezen a módon tartotta a kapcsolatot Mennyei Atyjával. Egyszer felvitte három tanítványát a „Megdicsőülés hegyére”, hogy pontosan megértesse velük az imádság lényegét. Ezt a döntő fontosságú mondatot találjuk a leírásban, ahol azt olvassuk, hogy „*imádság közben az ő orcája elváltozott...*” Figyeljük meg jól, mert ez a mondat nagyon megváltoztathat bennünket! Hányszor, de hányszor „imádkoznak” emberek azért, hogy az „istenség” megváltoztassa a döntését, és azt tegye, amit én szeretnék. Gyakorlatilag az összes helytelen –pogány, és olykor keresztyén– imának, vagy imaharcnak a ki nem mondott célja egy „átírt”, vagy átfogalmazott „miatyánk”, ezzel a mondattal: „*Legyen meg az én akaratom!*” Gondoljunk bele: van azért ebben egyfajta arrogancia, hogy ne mondjam: egy kicsi arcátlanság. Igaz ugyan, hogy a Mindenható, bölcs Isten valamiről eldöntötte, hogy az a jó, de azért én egy kicsit jobban tudom, ezért kérem, hogy legyen meg az, amit én akarok. No, nem mondom én ezt ki ilyen csúnyán, de mégis... mégis... böjtöléssel, esedezéssel, vagy –Baál-papok módjára még önmagam borotvás vagdalásával is– rá kellene vennem az istenséget arra, hogy ugyan változtassa már meg a döntését. Az már aztán más kérdés, hogy Isten néha belemegy ebbe a szörnyű „játékba”, és mint például Ezékiás király életidejének meghosszabbítása esetében – megváltoztatja a döntését, és ad még tizenöt évet. Az eredmény igen elkésérítő: a pálya csúcsa helyett egy mélypontra megy el a király az életből. Tehát még egyszer: Jézus arca imádság közben elváltozott – és ez az imádság lényege. Hogy ÉN VÁLTOZZAK MEG Isten jelenlétében. Ha imádkozol, akkor tudatosan kérd az Urat, és jelentsd ki: „*Atyám, én át akarok alakulni a te jelenlétedben.*”

**„Önts ki szívedet, mint a vizet,
az Úr színe előtt!”
(Jeremiás siralmai 2:19)**

A másik gyakori kérdés: mit is mondjak – mit is mondhatok el Istennek imádságomban? A válasz egyszerű: BÁRMIT! Két oka is van ennek a

szabadságnak. Egyrészt: Ő úgy is tudja, hogy mi van bennem. Nem éri tehát az Urat meglepetés, nem fogja azt mondani: „*hát fiam, ezt azért nem gondoltam volna rólad...*” Másrészt ne feledjük: az ima olyan, mint a lélegzés: van egy „kilégzés” része, amikor kiadom –kifújom– magamból mindazt, ami bennem van. És „belélegzem” az Ő áldott jelenlétét, a frissiséget, tisztaságot. Azt mondja az ige: „*öntsd ki a te szívedet, mint a vizet, az Úr előtt.*” (Jeremiás siralmai 2:19) És még valami: inkább Őelőtte önts ki a keserűségedet, mint a feleséged vagy családod előtt.

Végül egy harmadik, nagyon fontos kérdés: vajon van-e rossz imádság? Amikor feltettem közösségekben és gyülekezetekben ezt a kérdést, akkor sokan –képmutatóan, vagy „kegyesen”– azt felelték: nincs rossz imádság... Isten megértéssel és örömmel fordul minden imádkozó felé. Hát téves a válasz! Igen is VAN rossz imádság, amit nem szeret az Úr. Ez pedig a képmutató, farizeusi, Istent becsapni akaró imádság. Amikor eltagadom, elrejttem azt, ami bennem van. Amikor dicsőítem a számmal, közben tele van keserűséggel és haraggal a szívem. Amikor tudatosan be akarom Őt csapni, meg magamat is – és legfőképpen azokat, akik hallgatnak...

Engedjétek meg, hogy egy tanáccsal fejezzem be. Mi emberek, nagyon szeretjük az „akciókat.” Boltokban a leárazást, templomban a dicsőítést, vagy az imádkozás idejét. És ez jól is van így. Legyenek imaórák, éneklési és dicsőítő alkalmak. Imádkozzunk életünk nagy kereszttűjainál és döntéseinél. De az ilyen –rendkívül fontos– *akciós* imádságok között legyen az imádság egy *életmód*. Élünk Isten-dicsőítő életet, imádkozó életet, vagy éppenséggel: áldozatos életet. Végül egy tanács vagy javaslat: tegyük 2024-et az IMÁDSÁG ESZTENDEJÉVÉ.

(folytatjuk)

Nt. dr. László Imre

**Semmi sem veheti át az imádság helyét!
Miután imádkoztunk, nagy dolgokat
tudunk tenni, és ez fordítva is igaz:
nem tudunk nagyszerű dolgokat tenni,
amíg nem imádkoztunk! Tehát
IMÁDKOZZ!**

**„Itt van misszióm,
nem kell Indiáig mennem”**
Antal-Ferencz İldikó írása
2024. február 10.

Endrei Ferenc kalandos úton jutott el Amerikába és a hivatásához is. A háború alatt, tizenhárom évesen talált rá a Bibliára, s bár először mérnök lett, egyetemi szállásadói és Billy Graham hatására rálelt hivatására is. A clevelandi református templom lelkésze volt huszonnyolc évig, annak legnehezebb időszakában. Jóval túl a kilencvenedik életévén is rendkívüli emlékezőtehetséggel idézte fel hosszú életének egyes részleteit clevelandi otthonában.

Nt. Endrei Ferenc lelkipásztor

Hogyan lett lelkész, és hogyan került ki Amerikába?

Kaposváron születtem 1931-ben. Apám katonaoorvos volt, 1944-ben Nagykanizsára helyezték át a frontról. Akkoriban már az oroszok közeledtek oda, így a kórház egész felszerelését vasúti vagonokra rakták, ezért hívtuk kórházvonatnak. Először úgy volt, hogy Szombathelyen fogadnak bennünket, de végül Németországba menekítettek minket mindenestül. Tíz nap vonatozás után Nürnbergből északra, egy Kronach nevű kisvárosban rakodtunk ki; ott is magyar katonakórházként működöttünk, amely magyar sebesülteket kezelt. Édesapám Csomasz Tóth Kálmán református lelkész, édesanyám húgának férjét nevezte ki kórházi lelkésznek. Ők is velünk laktak abban az iskolai teremben, ahova Kronachban először elhelyeztek, és az ő igehirdetéseire jártunk. Később kiutaltak nekünk egy lakást, nem kellett menekülttáborba mennünk. Én jártam hittanóra Magyarországon is, de amikor az amerikai bombázók röpködtek fölöttünk, elkezdtem olvasni a Bibliát. Nagyon fontos lett számomra biztos szellemi táplálékot nyerni a bizonytalanságban, távol a hazánktól, idegen nyelvű környezetben.

És a Biblia adott válaszokat a tizenhárom éves fiatalembernek? Megbeszélte valakivel az olvasottakat?

A Biblia adott válaszokat, igen. Azt, hogy Isten nemcsak létezik, hanem törődik is velünk. És ez nem attól függ, hogy valaki milyen erős. A mindenható Istentől függ minden. Édesanyámmal beszélgettem ezekről a témákról, mellette lettem bibliaolvasó, és végigolvastam sok olyan részt, amelyről azelőtt nem is tudtam, hogy benne van a Szentírásban. De nem akkor döntöttem el, hogy lelkipásztor leszek; az később történt, Amerikában, ahova tizenhét-tizennyolc évesen kerültem. Azok a rokonaink voltak a szponzoraink és hívtak meg minket a bevándorlási eljárásban, akik már hosszú évekkorábban kivándoroltak oda, de még így is négy évet kellett várunk Németországban, amíg kijutottunk.

Mikor és hogyan talált rá a hivatására?

Én evangélikusnak indultam, mert apám ehhez az egyházhoz tartozott. Mérnöknek tanultam, akkoriban még nem voltam kész arra, hogy lelkész legyek. Egy detroiti katolikus egyetemre jártam, két év után átmentem a michigani egyetemre, ott kaptam meg a mérnöki diplomámat. Egy nyugdíjas református lelkész házáspárnál laktam, akik saját házuk szobáit adták ki diákoknak. Istenfélő, hívő emberek voltak, különösen a feleség, aki missziós lelkületű asszony volt. Ő foglalkozott velem, hozott nekem angol nyelvű Bibliát, azt olvastam, és közben hallgattam a rádió Billy Grahamet, aki azt hangsúlyozta, hogy a hitünket, a bizalmunkat Jézus Krisztusba kell helyezni. Ez döntés kérdése: átadjuk-e az életünket és örülni bízunk magunkat, vagy pedig mi akarjuk őt használni a saját önző céljainkra. Mindez nagy hatással volt rám, a Biblia olvasásával együtt, amit folytattam az egyetemen is. Ott meg azt olvastam, hogy hit által fogadjuk el Jézus Krisztust megváltónknak, és hogy Krisztus az, aki a kereszten megfizetett a bűneinkért, azaz elszenvedte azt a büntetést, amelyet mi érdemeltünk. És fogadjuk el, hogy ő a mi Megváltónk, aki a vérével valóban eleget tett értünk, és kegyelemből adja, nem azért, mintha mi megérdemeltük volna azt az örök életet, a mennyei áldást.

A tanítást a huszonéves fiatalember addig hallgatta, amíg úgy döntött, mégsem mérnök lesz?

Augusztusban befejeztem a mérnöki egyetemem, és szeptember legelején már a vonaton ültem, mentem a teológiára, amely három évig

Folytatás a 14. oldalon

Folytatás a 13. oldalról

tartott. Először úgy volt, hogy misszióba megyek külföldre, talán Indiába. Sokféle szükség van misszionáriusokra. De a teológia elvégzése után hazakerültem a szülői házukba, a Michigan állambeli Kalamazoo-ba. Szüleim a helyi magyar református gyülekezet tagjai voltak, én is elkezdtem oda járni, és láttam, hogy ezeknek az embereknek milyen nagy szükségük van a lelki életre. Szokásból járnak a templomba, tradíciókat tartanak be, de nincs igazi lelki életük. Így lettem református magyar lelkész. Rájöttem, itt van misszióm, nem kell továbbmenni.

Hogyan és mikor került Clevelandba, és mit tapasztalt itt akkor?

Mintegy három évig éltem Michiganben, utána következett Gary, Chicago közelében, ahol az óriási acélművek vannak. Ott is volt akkoriban egy magyar gyülekezet, most már nincs meg, de akkor templomot is építettünk. Leégett a korábbi, és akkor felépítettünk egy szép kis épületet. Sajnos már az sincs meg, mert a magyar egyházak valahogy nem tudják megtartani a fiatalságot a gyülekezetekben. Onnan 1968-ban hívtak meg Clevelandbe, az úgynevezett First Hungarian Presbyterian Churchbe. Az akkori magyar utcában, a Buckeye Roadon volt egy kisebb presbiteriánus és egy nagy református templom is, ahol sokáig Szabó István volt a lelkész. Mindkét egyház tulajdonképpen református, a presbiteriánusoknak is református teológiájuk van. Emellett volt a közelben egy evangélikus és két katolikus templom is, mindegyik magyar. Akkoriban, a hatvanas években még pezsgő élet folyt a Buckeye Roadon: üzletek, vendéglők, egész magyar kolónia élt ott.

Nt. Endrei Ferenc köszönti Mindszenty József bíboros, hercegrímást

Hogyan alakult a két református gyülekezet létszáma és sorsa?

A gyülekezeteknek nagyon szép látogatottsága volt. Az emberek gyalog jártak a templomokba. Jártak

távrolról is, autóval, de a java onnan jött, helyből. Én ilyesmit korábban még nem láttam. A nagyobb istentiszteletre – amely a magyar volt, nem az angol – százötvenen is eljöttek a kisebb templomba, nagyobb ünnepen kétszázán. A nagytemplomba még többen. És egy ideig mind a két templomot fenn tudták tartani, bár évről évre nehezebben. Végül 1988-ban egyesült a két református egyház, azaz mi átmentünk, beolvadtunk a nagytemplomba. Szabó István akkor már nyugdíjban volt, bár sokáig, százkét éves koráig élt még. Kilencven év körül volt eleve, amikor visszavonult. Utódja Szilágyi István lett. Mi jó barátságban voltunk, és sok beszélgetés után a két gyülekezet vezetősége összeült, beszélgettünk és imádkoztunk, majd megtörtént az egyesülés. Fél évig átmeneti helyzet volt, bár már oda jártunk a nagytemplomba, de Szilágyi lemondott, egy angol gyülekezet lelkésze lett, és így lettem én az egyesült gyülekezeté. De akkorra már nagyon megfogycsozott a magyarság a Buckeye Roadon; egyre nőtt a bűnözés, és nem csak az utcán, a környék lakásaiban és üzleteiben is gyakoriak lettek a fegyveres betörések. Az emberek féltek, sokan elköltöztek, így a nagytemplomban is megfogycsozott a gyülekezet. Nagyobb ünnepekkor százon felül voltunk, de vasárnaponként már csak általában nyolcvanan. Ezért végül a templom is elköltözött. 1992-ben épült meg az új épület első szárnya az új helyen, a külvárosban. Utána már lehetett költözni, mert volt hová. Az építkezés a következő években is folytatódott: először a templom, utána a nagyterem, és ebben a folyamatban én mindvégig jelen voltam lelkészként. 1996-ban mentem nyugdíjba.

Nt. Endrei Ferenc az Első Magyar Presbiteriánus Egyház lelképásztora

Huszonnyolc hosszú év clevelandi lelkészként, mélyreható változásokkal és nehéz döntésekkel. Hogyan élte meg ön és a közösség? Hogy sikerült egyáltalán megtartani a gyülekezetet?

Jó kérdés, sokszor foglalkoztatott bennünket, hogyan lehet, hogyan kellene továbblépni. Merthogy voltak emberek, akiknek más volt a gondolkozásuk. Nemcsak az építkezéssel, hanem a lelki élettől kapcsolatban is. Ők inkább szórakozni jártak volna a templomba. Ebédekre, meg egyéb társas eseményekre, ami persze jó, szívesen fogadjuk, de ha csak ezért jön, akkor a lényegét nem tudja elsajátítani. Ez volt a súrlódások egyik oka a gyülekezetben. Én a lelki dolgokat részesítettem előnyben, de voltak, akiket ez nem érdekelt annyira. Tartottunk bibliaórákat is, nem csak a vasárnapi istentiszteletet. Az emberek ott elmondták a gondolataikat, és közösen imádkoztunk értük. Az istentiszteleten van egy kötelező, formális sorrend, imádság, bibliaolvasás és így tovább, de a bibliaórákon, a házaknál jól elbeszélgettünk, és imádkoztunk egymásért. Voltak, akiknek komolyabb problémáik voltak, hitbeli problémáik is, amelyek így megoldódtak, mert a Szentírást vettük alapul, és azt hangsúlyoztuk, amit a Biblia mond.

Mennyire jelentett kihívást a növekvő kétnyelvűség?

A magyarul beszélő első generációs bevándorlók és a jellemzően angolul beszélő leszármazottak között mindig is volt egy kis eltérés, de ez sosem volt olyan nagy, hogy ne lehetett volna áthidalni. Ez a nyelvi akadály mindenhol probléma lehet a gyülekezeteinkben, tehát mindig kell vele foglalkozni. Nálunk Szabó István hatására elég jól kijöttek egymással a magyarul és angolul beszélők. Két külön közösség volt, és én is mindkét közösség lelkésze voltam, nem tudtam egybeterelni őket, de azt mindig tiszteletben tartottuk, hogy valaki azon a nyelven hallgassa az Igét, amelyen megérti. A kétnyelvűség tehát elválaszt, fal, de a lelki különbségek voltak a fontosabbak. És persze ott voltak az anyagi problémák, amelyek mindig nagy összekülönbözést tudnak okozni. Mindemellett, azt hiszem, sokan megbecsülték, hogy az egyházunkat együtt megmentettük, az Úristen megsegített bennünket. De őszintén bevallom, én nagyon kimerülten mentem nyugdíjba. Akkoriban a fiam indított itt, Cleveland nyugati oldalán egy komoly gyülekezetet, karizmatikus behatással, és amikor majdnem elértem a hatvanötödik évemet, arra gondoltam, hogy békességben fogok elválni a

környezettől, és hamarosan nyugdíjba mehetek, mert nem lesz veszekedés a különböző elgondolások miatt.

De nem a fia követte, igaz? Nyugdíjazott lelkészként is foglalkozott a templom ügyeivel?

Utánam elég viharos időszak következett, sok váltással, amíg meg nem érkeztek Krasznaiék. Mi korábban már találkoztunk Magyarországon, amikor ők még ott éltek, 2000 körül. Volt ott egy egyetemi hívő kör, a Timóteus Társaság, Krasznaiék abban a közösségben voltak aktívak, és akkor találkoztunk, amikor az egyik konferenciájukra mentünk haza. Részt vettünk azon a bibliaórán is, amelyet a feleség, Bea tartott az egyetemistáknak. Akkor még nem esett szó Amerikáról, én nem is tudtam róla, hogy Csaba ide pályázik, de nagyon örültünk, hogy idekerültek, szeretjük őket. Ügyesen, szépen végzik a munkájukat. Értékelem, hogy kapcsolatot kerestek a többi magyar gyülekezettel. Összetartják a magyar egyházakat, nem csak a reformátusokat.

Nt. Endrei Ferenc és családja az Első Magyar Református Egyház evangélikációs istentiszteletén 2015 decemberében. A szolgálatot Endrei Paul, Endrei Ferenc fia végezte.

Ön is úgy gondolja, hogy a diaszpórában még nagyobb szükség van az ökumenizmusra?

Igen, mert egyrészt sokkal kevesebben vagyunk, mint otthon, ezért nincs arra idő és lehetőség, hogy ne legyünk jóban egymással. Másrészt – őszintén szólva ezzel kapcsolatban engem elég sokat piszkáltak, mert ki mertem mondani – nagyon sok ember a református gyülekezetben nem bibliaolvasó, és például a baptistáktól sokat tanulhatunk ebből a szempontból. Elismerem, hogy ők sok tekintetben példásabb keresztyének. Vannak persze olyan reformátusok, akik komolyan veszik a hitéletet, de sajnos akkor közöttünk sokan inkább csak ebédelni, szórakozni jártak a templomba. Lelki éhségük nem volt, és ennek folytán nem is keresték annak oltására a lehetőséget. Az ökumenizmuson keresztül viszont

Folytatás a 16. oldalon

Folytatás a 15. oldalról

sokkal több lelki ember találkozhat egymással, és a felületesebben kötődő egyháztalálkozók is láthatnak jó példákat, a saját egyházunkon kívül. Ha arra tekintünk, hogy mind Krisztus-hívő emberek vagyunk, miért lennénk egymástól elválasztva? Nekünk lelki életünk az, ha együtt tudunk lenni. Otthon ettől még lehetünk reformátusok vagy katolikusok, meg baptisták vagy pünkösdisták. A lényeg Krisztus, és az, hogy „úgy szerette Isten a világot, hogy az egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen”. Hiszen Krisztus elvisezte a mi büntetésünket ott, a kereszten, és diadalmasan feltámadott harmadnapra. Ez az, amit hirdetünk. Ha ezt kihagyjuk, akkor mi csak, hogy is mondjam, egy szórakoztató társaság vagyunk.

Meséljen röviden a családjáról! A felesége nem magyar: hogyan tudott segíteni a szolgálatában?

Ardelisszel (Ardi) még egyetemista korunkban találkoztunk. Három gyermekünk született: Paul most hatvanhárom éves, Bethany hatvan, Joy pedig ötvenöt. Joy velünk lakik, mert a feleségemet segít gondozni, de emellett teljes munkaidőben dolgozik foglalkozási terapeutaként a clevelandi klinikán. Paul lelkész, közel laknak itt, a városban, van két fiuk és három lányuk, utóbbiból kettő örökbefogadott Koreából, illetve Indiából. Bethany lelkészfeleség, Clevelandtól keletre élnek, mintegy félórányi autóútra tőlünk. A feleségem inkább az angolul beszélők között szolgált. Ő egyáltalán nem magyar származású, viszont a közösségben sokan beszélték az angolt is, szerették őt és elfogadták, abból, hogy ő nem magyar, sosem volt különösebb probléma.

Nt. Endrei Ferenc és családja

A diaszpóra gyakorlatilag sosem tudott kitermelni saját lelkipásztort. Vajon miért? Önnek például sikerült a hívő lelkületet továbbadni a gyerekeinek, de a nyelvet nem...

Ez is jó kérdés. Korábban menekültek otthonról a lelkészek is, majd maguktól jöttek, ma meg küldik őket. Hogy mi ennek az oka? Nem csak az, hogy sokkal kevesebben vagyunk. Talán a magyarországi, illetve erdélyi magyarok még ma is sokan szeretnének nyugatra jönni, az itteni hívők viszont nem őrzik már a nemzeti identitásukat annyira, hogy kifejezetten magyar lelkipásztorokra lenne szükségük. A magyar nyelvet nem tudták átvenni az én gyerekeim sem. Gyerekkorukban gagyogtak egy kicsit magyarul, de még Bethany, aki pedig járt is Magyarországon, sem tudja megfogalmazni ezen a nyelven a gondolatait. Hiszen itthon a család nyelve az angol volt, és az anyanyelv megőrzése még egy színmagyar házasságban is küzdelmes. A fiam ráadásul amerikai lányt vett el, Bethany sem magyar emberhez ment feleségül, a házastársak tehát egyáltalán nem beszélnek magyarul, de ők maguk se nagyon, mert a mi családjukban angolul értették meg egymást. Talán máshogyan kellett volna kezelnem ezt a kérdést, de számomra nem a nyelv volt a legfontosabb, hanem a hit. És én szívesen elmondtam ezzel kapcsolatban bármit angolul is; örömmel foglalkoztam az emberekkel azon a nyelven, amelyen ők értettek, mert hála Istennek, én jól beszéltem mindkettőt. Csakugyan igaz sajnós, hogy voltak, mint bizony éppen a mi gyerekeink is, akik nem tanulták és őrizték meg a magyar nyelvet. Az pedig nehéz kérdés, hogy vajon elfogadna-e egy magyar közösség egy magyarul nem jól beszélő lelkészt...

Forrás:

<https://reformatus.hu/reformatus-egyseg/magyar-reformatusok-vilagban/diaszpóra-hirek/itt-van-missziom-nem-kell-indiaig-mennem/>

**ÁLDOTT
HÚSVÉTI
ÜNNEPEKET!**

Calvin Synod Homeland and Overseas Mission

Mission Coordinator:

Rt. Rev. Peter Pal Bodor, Auxiliary Bishop
19157 NW 23rd Place Pembroke Pines, FL 33029
Tel: (954) 614-4524

TRANSYLVANIA

Support the following schools and needy.

- a. The School Fund is coordinated by Ms. Gabriella Nadas
- b. Sepsiszentgyorgy: Szekely Miko Reformed High School
- c. Szekelyudrahely: Backarmadasi Kis Gergely Reformed High School and Roof Fund.
- d. Nagyvarad: Charitable and Mission Fund
- e. Nagykaroly-Kertvaros; Construction project of a new church building and parsonage
- f. Nagyenyed: Bethlen Gabor Kollegium
- g. Marosvasarhely: Reformed Kollegium
- h. Csiha Kalman Church and School Fund
- i. Fund Reformed Schools and help poor people in Transylvania Reformed Assistance Committee (TRAC)
- j. Fületelke: Financial assistance for Enikő Rózsa who provides meals for 24 small children. Please write on the check, in the memo section: Rózsa Enikő.

UKRAINE

- a. Support the refugees from Ukraine and our friends and fellow Hungarians in Karpatalja.
- b. Support the Good Samaritan Orphanage and School in Nagydobrony in their mission work.
- c. Support the food pantry named "Crumbs for Lazarus" to feed the hungry in Csap.
- d. Center for children's Evangelism Center burned down in Carpatho-Ukrain. The Bereg Camp workers voluntarily offer their services. The request is made to help rebuild this Center.

SLOVAKIA

Rozsnyo: Support request for the roof expenses of the Reformed Church's Elementary School.

Please send your donations to the Calvin Synod Treasurer.

Kérjük, hogy adományait az Egyházkerületi pénztárhoz küldjék:

Mr. James D. Ballas, Synod Treasurer
2 Spruce Hill Road, Shelton, CT 06484-4485
Tel: (203) 929-9425

LELKIPÁSZTOROK JELENTKEZÉSE:

Érdeklődő lelkipásztorok vegyék fel a kapcsolatot a püspöki irodával:

Rt. Rev. Dr. Csaba G. Krasznai
14530 Alexander Road • Walton Hills, OH
calvinsynod1939@gmail.com
440-786-7272 ext. 13

Kálvin Egyházkerület bel- és külmisszió

MISSZIÓI KOORDINÁTOR:

Ft. Bodor Péter Pál
19157 NW 23rd Place Pembroke Pines, FL 33029
Tel: (954) 614-4524

ERDÉLY

- Segítséget kérnek a következő templomok és iskolák:
- a. Az Erdélyi Iskola Alap koordinátora Nadas Gabriella.
  - b. Sepsiszentgyörgy: Székely Mikó Református Kollégium
  - c. Székelyudrahely: Backamadarasi Kis Gergely Református Kollégium és tetőjavítási akció.
  - d. Nagyvárad: Szeretetszolgálat és Missziói Alap.
  - e. Kolozsvár: Református Iskola.
  - f. Nagykaroly-Kertváros: új templom és parókia felépítésére alap.
  - g. Nagyenyed: Bethlen Gábor Kollégium.
  - h. Marosvásárhely: Református Kollégium.
  - i. Csiha Kálmán Templom és Iskola Alap.
  - j. Fületelke: Rózsa Enikő megsegítésére, aki 24 fiatal gyermekről gondoskodik minden segítség nélkül. A csekk memo részébe kérjük írják rá Rózsa Enikő nevét.

KÁRPÁTALJA:

- a. Segítsük a menekülteket Ukrajnából és a kárpátaljai magyar barátainkat és honfitársainkat.
- b. Nagydobrony: Az "Irgalmas Samaritanus" árvaház és iskola folyamatos segítséget kér.
- c. Csap: "Morzsákat Lázárnak" ingyenkonyha támogatására segítséget kér Balogh János lelkipásztor.
- d. Leégett a Kárpátaljai Bereg Camp gyermek és evangélizációs központ fő épülete. A Bereg Camp évente több mint 100 rászoruló gyermeknek biztosít üdültetést. A központ munkásai önkéntesen dolgoznak. Elvesztése a református egyház lelki tragédiája. Előre is köszönik a segítséget.

SZLOVÁKIA:

Rozsnyó: A Református Egyházközség Alapiskola támogatást kér a tetőszerkezet költségeinek fedezésére.

GBU Life®

Providing life insurance, annuities and
community service since 1892.

GBU Life has been member-owned and member-driven since 1892. As a not-for-profit life insurance and annuity company, we emphasize value and values. Our members can realize their financial protection goals and give back to people and causes that matter most to them.

READY TO FIND OUT MORE? CONTACT ONE OF YOUR LOCAL GBU DISTRICT 3000 REPRESENTATIVES:

Pennsylvania

Leah Grabiak Teahl   412-884-9824

Ohio

Mark Sowick   330-323-5386

GBU Life is the marketing name for GBU Financial Life (GBU), Pittsburgh, PA. Life insurance underwritten and annuities offered by GBU. GBU is not affiliated with this organization.

GBU-CSH-AD-0124

4254 Saw Mill Run Blvd., Pittsburgh, PA 15227
412-884-5100 800-765-4428 sales@gbu.org

Concordia at Bethlen Has You Covered

Outstanding senior living and in-home care in Ligonier, Pennsylvania

Whether you're looking for a senior living community, rehabilitation, home health or hospice services in your own home, Concordia at Bethlen and Concordia Home Health and Hospice of Bethlen can help. As a part of Concordia Lutheran Ministries, one of the largest nonprofit senior providers in the country, we are proud of our dedication to our faith-based mission, great staff and wide variety of caregiving options – call us today to explore the possibilities.

At Concordia at Bethlen:

- Retirement living cottages
- Personal care
- Short-term rehabilitation
- Long-term nursing care

**Set up a personal tour or learn more at
724-238-6711.**

**Concordia Home Health and Hospice of
Bethlen:**

- Skilled nursing care
- Physical, occupational and speech therapy
- Palliative care
- RN and LPN hospice nursing care
- Spiritual care
- And more

Learn more at 724-238-2613.

www.ConcordiaBethlen.org

CALVIN SYNOD HERALD
14530 Alexander Road •
Walton Hills, OH 44146

Sharing our Fraternal Spirit throughout the year

Join Hands Day
Feed Your Community
Holiday Baskets Program

Frontline Workers Outreach

Easter Baskets Program
Join Hands Against Hunger

WILLIAM PENN ASSOCIATION

Fraternal Life Insurance and Annuities
(412) 231-2979 • www.wpalife.org

Follow us on   @WPALife